

Nr 493.

Av herr **Henriksson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 350, med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) om nöjesskatt.

I proposition nr 350 har Kungl. Maj:t för riksdagen framlagt förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1940 om nöjesskatt. Förslaget innebär, att den s. k. restaurangdansen skall beläggas med nöjesskatt.

Hittills gällande förordning på detta område stadgar, att nöjesskatt skall utgå på nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde *mot särskild avgift*. Det nu framlagda förslaget har föranletts av tidigare motioner i riksdagen, i vilka gjorts gällande att restauratörerna, vid tillfällen då de anordnade dans i restauranglokalerna, genom pristillägg på förtäringen indirekt uttagit en avgift för dansen, vilken avgift undgått beskattning. Man har förmenat, att detta utgjort en lucka i lagen, vilken borde täppas till.

Det är emellertid att märka, att utredningsmannen, vilken framlagt det förslag, som legat till grund för propositionen, endast haft i uppdrag att göra en rent teknisk utredning om sättet att beskatta den s. k. restaurangdansen. Han har sålunda ej haft tillfälle undersöka, huruvida nyssberörda motiv för en dylik beskattning varit hållbart eller ej. Han har ej heller haft tillfälle att i övrigt yttra sig över den föreslagna beskattningen ur fiskaliska, sociala eller andra synpunkter.

Sveriges centrala hotell- och restaurangförening har i sitt yttrande över utredningsmannens promemoria framhållit, att uppfattningen, att restaurangdansen indirekt skulle vara belagd med inträdesavgift genom att restauranginnehavarna förskaffade sig betalning genom mer eller mindre tydliga pristillägg å matserveringen, icke stode i överensstämmelse med faktiskt rådande förhållanden. Föreningen framhåller, att de måltider, som serverats vid dessa tillfällen, varit mera påkostade och innehållit dyrare råvaror. Dessa måltider skulle sålunda ha betingat samma pris, då de serverades andra dagar än dansdagar.

Då någon utredning genom statsmakternas försorg icke företagits beträffande denna principiella utgångspunkt för beskattningen, saknar riksdagen material till ett objektiva bedömande av de motsatta uppfattningarnas riktighet.

Denna diskussion om hur det tidigare varit saknar emellertid i dagens läge

betydelse. Genom avtal av den 18 maj 1943 mellan statens priskontrollnämnd och restauratörorganisationerna ha nämligen fastställts s. k. standardmåltider till för olika restaurangklasser bestämda priser. Dessa måltidspriser skola tillämpas jämväl vid de tillfällen, då offentlig dans förekommer i restauranglokalerna. Genom detta avtal har sålunda själva utgångspunkten för en beskattning av restaurangdansen eliminerats. Avtalet förbjuder visserligen icke restauratörerna att i samband med dans upptaga särskild entréavgift, men för det fall, att vederbörande restauratör begagnar sig härav, skall givetvis nöjesskatt utgå enligt nu gällande förordning.

Av vad här sagts framgår, att den utgångspunkt, som riksdagen hade, då skrivelse rörande restaurangdansens beskattning avläts till Kungl. Maj:t, ej längre förefinnes. Man kan då naturligtvis ställa frågan, huruvida det finnes några andra vägande skäl för statsmakterna — fiskaliska eller sociala — att verkställa en särbeskattning av restaurangdansen. Även dessa frågor skola här något beröras.

Utredningsmannen har »gissningsvis» kommit till det resultatet, att en beskattning av restaurangdansen enligt föreslagna grunder skulle giva en bruttointäkt av 1.5 miljoner kronor. Den yrkesorganisation, som närmast företräder restaurangernas intressen, Sveriges centrala hotell- och restaurangförening, har låtit verkställa ingående undersökning i denna fråga genom att från olika restauranger begära uppgifter över antalet personer, som besökt de olika restaurangerna vid danstillfällena under föregående år. Man betonar från centralföreningen, att dessa uppgifter visserligen icke äro fullt exakta, men att de dock ge en god föreställning om restaurangdansens omfattning. Föreningen uppger, att man på grundval av det insamlade siffermaterialet skulle kunna uppskatta den sannolika inkomsten av nöjesskatten till c:a 1 miljon kronor, därest 1942 års siffror läggas till grund. Sedermera har emellertid genom ingripande från vissa länsstyrelser och överståthållarämbetet antalet danstillfällena minskats; dels har genom en begränsning av tiden för restaurangernas öppethållande under dansaftnar antalet besökande vid dessa tillfällen gått tillbaka, dels slutligen har ock ett stort antal restauranger, bland dem flera stora restauranger i Stockholm, upphört med den offentliga dansen till följd av nyssnämnda restriktioner. Det vill därför synas, som om bruttointäkten på nu gällande underlag skulle komma att avsevärt understiga miljonen. Om sedan kostnaderna för kontrollen frånräknas, torde nettointäkten för statsverket bli av tämligen ringa betydelse.

Vad den sociala sidan av frågan beträffar, så bör man betänka, att den offentliga dansen på restauranger med spritutskänkning äger rum under mycket stark kontroll, och någon oordning eller onykterhet har vid de offentliga danstillställningarna inom sådana företag endast i sällsynta undantagsfall kunnat konstateras. I bjärt kontrast till den noggrant kontrollerade, offentliga restaurangdansen står däremot sådan dans, som äger rum vid en mängd dans-

etablissement, dansbanor och andra lokaler, där utskänkning av spritdrycker icke är tillåten. Vid dessa slag av danstillställningar förekommer enligt vad tydligt framgått av pressen ofta oordning i betydande omfattning, och det förekommer icke sällan, att publiken till sådana danstillställningar medför och förtär spritdrycker, varigenom onykterhet och oordningar uppstå. Det torde icke heller vara obekant, att polisen gång efter annan nödgats ingripa mot dansklubbar och sällskap, som i förhärda lägenheter av mera privat karaktär och utanför offentlig kontroll idka dans under förhållanden, som varit högst betänkliga ur såväl nykterhets- som sedligt avseende. Om åtgärder nu vidtagas, som få till följd, att den offentliga, kontrollerbara restaurangdansen ytterligare inskränkes, finnas risker för att dessa svårkontrollerbara och ur sociala synpunkter mera vådliga danstillställningar få än större frekvens. Redan nu torde utvecklingen på detta område tagit en sådan riktning, att en närmare undersökning från statsmakternas sida är påkallad.

Den nu föreslagna formen för beskattning av restaurangdansen kommer utan tvivel att möta sådana svårigheter i den praktiska tillämpningen inte minst för restauratörerna, att än flera restauranger komma att upphöra med dansen med de följder, som tidigare här berörts. Beskattningen kommer nämligen att innebära en orättvisa och bli till ett irritationsmoment för de kategorier gäster, som besöka restaurangerna enbart för att intaga måltider och som alltså icke gå dit för dansens skull. Ett stort antal affärsmän, handelsresande och andra yrkeskategorier, som äro ute på resor, äro nämligen tvingade att intaga sina måltider på restauranger, och då det gäller mindre eller medelstora städer, äro de ofta hänvisade till ett enda företag. Det måste för dessa restauranggäster förefalla i hög grad orättfärdigt, att de vid intagandet av sina kvällsmåltider skola vara skyldiga att erlægga nöjesskatt, trots att de icke deltaga i dansen. I många medelstora städer, där flera restauranger finnas, förekommer offentlig dans vid samtliga företag på samma veckodag, och den resande allmänheten har då icke möjlighet att besöka någon restaurang utan att erlægga nöjesskatt. Frågan gäller för övrigt icke allenast den resande allmänheten utan också samhällets egna invånare, som av ena eller andra skälet besöka restauranger utan att deltaga i den vid företaget anordnade dansen.

De skäl, som tala mot en ändring av nöjesskatteförordningen i nu föreslagen riktning, äro både många och vägande. Med hänvisning till vad här ovan anförts hemställes därför,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 350.

Stockholm den 30 oktober 1943.

Torsten Henriksson.